

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT
AF 10. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: 7. februar 2008
Tidspunkt: Kl. 12.45
Sted: Vær. 2-133

Arbejdsmarkedsudvalget var inviteret til at deltage i behandlingen af dagsordenens punkt 1-3.

Til stede fra Europaudvalget:

Svend Auken (S) formand, Michael Aastrup Jensen (V),
Karsten Lauritzen (V), Morten Messerschmidt (DF), Helle
Sjelle (KF), Kim Mortensen (S), Yildiz Akdogan (S), Ole
Vagn Christensen (S), Anne Grete Holmsgaard (SF),
Hanne Agersnap (SF), Steen Gade (SF), Lone Dybkjær
(RV), Bjarne Laustsen (S), Per Clausen (EL), Line Barfod
(EL).

Til stede fra Arbejdsmarkedsudvalget:

Peter Juel Jensen (V), Thomas Jensen (S), Thomas
Adelskov (S), Karsten Hønge (SF), Eigil Andersen (SF).

Desuden deltog: Beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen og ud-
viklingsminister Ulla Tørnæs.

Punkt 1. Modtagelse af deputation: Byggefagenes Samvirke vedr. Vaxholm-dommens konsekvenser for den danske fagbevægelse

Deputationen bestod af:

Anders Olesen, formand for Byggefagenes Samvirke

Bo Rosschou, formand for organisationsudvalget i Byggefagenes Samvirke

Palle Bisgaard, formand for elektrikerne i København

Per Olsen, formand for bygningsgruppen i Træ, Industri, Byg

Mads Bruun Pedersen, ansat i Byggefagenes Samvirke

Anders Olesen sagde indledningsvis, at fagbevægelsen havde haft den holdning, at vi skulle sige velkommen til de arbejdere, der kom hertil fra udlandet, men de skulle konkurrere på lige vilkår. Det gør de ikke, når de udnyttes af mestre og mafialignende foretagender, som giver dem lavere løn end efter de danske overenskomster. I en situation, hvor vi muligvis står over for en konjunkturedgang på byggeområdet, vil de danske kolleger blive erstattet af underbetalt, uorganiseret udenlandsk arbejdskraft.

Bo Rosschou mente, EF-Domstolens afgørelse i Vaxholmsagen har stor betydning for Danmark, idet den, overført til danske forhold, betyder, at EU ikke på alle områder anerkender, at vi i Danmark regulerer arbejdsvilkår via overenskomster og ikke via lovgivning, og at de løndele, som man har forhandlet sig til udover mindstelønnen, ikke kommer til at gælde for udstationerede arbejdere. Det var ikke det, vi sagde ja til, da de nye EU-lande blev budt velkommen i 2004.

Hertil kommer, at det har vist sig, at afgørelser i det danske fagretslige system laves om af afgørelser i det polske retssystem. Som et eksempel herpå nævnte han, at en polsk arbejder, som i det danske fagretslige system havde fået tilkendt 86.000 kr. i efterbetaling, i Polen var blevet dømt til at tilbagebetale beløbet, idet man her regnede med en polsk timeløn på 34 kr. i stedet for en dansk på 128 kr.

Line Barfod delte den bekymring, delegationen gav udtryk for, og spurgte, hvad organisationen frygtede der ville ske helt konkret på de danske arbejdspladser, hvis vi ikke får gjort noget ved Vaxholmdommen – altså hvis man ikke får ændret på traktaten, så det ikke er EU, der bestemmer vilkårene i Danmark. Endelig spurgte hun, om problemet ikke især drejer sig om de polske arbejdsgivere, som står uden for organisationerne.

Thomas Adelskov ville gerne have bekræftet, at det ikke drejer sig om at ændre i traktaten, men om at sørge for, at Vaxholmdommen ikke får betydning på det danske arbejdsmarked.

Anne Grete Holmsgaard spurgte, om nogen havde anket den polske dom, og ville gerne vide, hvordan man garderer sig bedst, så man får ligestilling mellem dansk og udenlandsk arbejdskraft. Hun spurgte, om man ikke kunne

gøre noget i samarbejde med den polske fagbevægelse.

Svend Auken spurgte, om det var rigtigt, at der i øjeblikket er forhandlinger mellem LO og DA om at finde den rigtige løsning.

Michael Astrup Jensen pegede på, at efter den danske model skal politikerne ikke blande sig, men overlade til parterne på arbejdsmarkedet at regulere lønforholdene. Han mente, LO og DA ville finde en løsning.

Morten Messerschmidt mente, der fra Domstolens side var tale om et helt bevidst forsøg på at skabe et fuldstændigt frit marked for løndannelsen, og rejste det spørgsmål, om man ikke kunne få sat en beskyttelse ind i udstationeringsdirektivet.

Per Olsen frygtede, at vi får et A- og et B-hold på arbejdsmarkedet, hvor B-holdet kommer til at bestå af udenlandsk, underbetalt arbejdskraft.

Anders Olesen sagde til Line Barfod og Thomas Adelskov, at Byggefagenes Samvirke ville overlade til politikerne at finde ud af, om der skal ske ændringer i traktaten, eller om man skal klare sagen på anden vis.

Mads Bruun Pedersen gav Line Barfod ret i, at problemet især er de polske arbejdsgivere, som står uden for organisationerne og tror, de kan nøjes med at overholde bestemmelserne om mindsteløn. Derfor kan problemet nok ikke løses ved forhandlinger med arbejdsgiverne i Danmark.

Bo Rosschou svarede Anne Grete Holmsgaard, at fagbevægelsen ville have betænkeligheder ved, at man generelt skulle have et system, hvor de danske fagretslige afgørelser blev omgjort ved en udenlandsk ret, hvorefter vi skulle appellere den udenlandske dom, men i den konkrete sag ville Byggefagenes Samvirke bede en polsk advokat undersøge, om dommen kunne ankes. Dansk fagbevægelse har ikke noget samarbejde med den polske fagbevægelse, som har utroligt svært ved at finde fodfæste.

Anders Olesen bekræftede over for Svend Auken og Michael Astrup Jensen, at der foregår forhandlinger mellem LO og DA, men han var ikke sikker på, at man kunne klare sagen fuldstændig uden politisk indblanding, når det drejer sig om at finde løsninger, som er i overensstemmelse med EU-retten. Måske skal der en ændring af udstationeringsdirektivet til, eller måske skal man indgå en aftale med de andre EU-lande.

Formanden takkede delegationen, som havde gjort medlemmerne klogere.

Punkt 2. Samråd med beskæftigelsesministeren vedr. samrådsspørgsmål E til beskæftigelsesministeren om konsekvenserne af EF-Domstolens dom i sag C-438/06 Viking Line, herunder betydningen af, og hvilke konsekvenser regeringen eventuelt vil drage af, at dommen fastslår, at konfliktretten er underlagt fællesskabsretten og det indre markeds bestemmelser om fri bevægelighed

EUU alm. del (072) – samrådsspørgsmål E (vedlagt)

EUU alm. del (072) – bilag 113 (henvendelse fra Kristelig Fagbevægelse af 5/2-08)

EUU alm. del (072) – svar på spørgsmål 9 (om Viking Line- og Laval-dommen afsagt af EF-Domstolen 30/1-08)

EU-note (072) - E 11 (notat af 12/12-07 om Viking Line-dommen)

Samrådsspørgsmål E havde følgende ordlyd:

”Ministeren bedes redegøre for konsekvenserne af EF-Domstolens dom i sag C-438/06 Viking Line, herunder for betydningen af, og hvilke konsekvenser regeringen eventuelt vil drage af, at dommen fastslår, at konfliktretten er underlagt fællesskabsretten og det indre markeds bestemmelser om fri bevægelighed.”

Samrådsspørgsmål D og E blev besvaret under ét, og besvarelsen og diskussionen er anført nedenfor under dagsordenens punkt 3.

Punkt 3. Samråd med beskæftigelsesministeren vedr. samrådsspørgsmål D om konsekvenserne af Vaxholm-dommen (sag C-431/05), og hvilke initiativer regeringen vil tage for at undgå, at EF-Domstolen i fremtiden vil kunne underkende en faglig dansk aktion med henvisning til det indre marked

- EUU alm. del (072) – samrådsspørgsmål D (vedlagt)
- EUU alm. del (072) – bilag 113 (henvendelse fra Kristelig Fagbevægelse af 5/2-08)
- EUU alm. del (072) – svar på spørgsmål 9 (om Viking Line- og Laval-dommen afsagt af EF-Domstolen 30/1-08)
- EUU alm. del (072) – svar på spørgsmål 17 (om Laval-dommen 11/1-08)
- EU-note (072) – E 13 (notat af 18/12-07) om Vaxholm-dommen)
- EU-note (06) – E 60 (notat af 25/5-07) om generaladvokatens udtalelse i sagen)
- EU-note (06) – E 30 (notat af 19/1-07 om indledning af sagen ved Domstolen)

Samrådsspørgsmål D havde følgende ordlyd:

”Ministeren bedes redegøre for konsekvenserne af Vaxholmdommen og for, hvilke initiativer regeringen vil tage for at undgå, at EF-Domstolen i fremtiden vil kunne underkende en faglig dansk aktion med henvisning til det indre marked.”

Beskæftigelsesministeren: Jeg besvarer udvalgets spørgsmål D og E samlet.

EF-Domstolens afgørelser i Vaxholm/Laval-sagen og Viking Line-sagen har med god grund givet genlyd og vakt opsigt. Ikke kun i de direkte berørte lande, hvor de konkrete sager er opstået, men også i de øvrige EU-lande. Antallet af indlæg i sagerne viser, at sagerne har vakt interesse i flere medlemslande.

Når sagerne er så principielle, skyldes det blandt andet, at Domstolen har skullet finde balancen mellem på den ene side hensynet til strejkeretten og lønmodtagerbeskyttelse og på den anden side hensynet til EU-rettens øvrige grundlæggende regler om retten til fri etablering og retten fri bevægelighed af tjenesteydelser på tværs af grænserne.

Med Laval-sagen er det første gang, EF-Domstolen så direkte har skullet tage stilling til fagforeningers brug af kollektive kampskridt, og hvor langt de kan gå over for udenlandske virksomheder.

Mange har set Laval-sagen som et sammenstød mellem gamle og nye medlemsstater, hvor de gamle lande vil beskytte sig mod nye og mere konkurrencedygtige lande. Jeg mener, det er misvisende at tale om protektionisme. For mig at se vedrører sagerne forskellige traditioner med hensyn til regulering på arbejdsmarkedet og om sikring af sædvanlig og rimelig løn til alle lønmodtagere, som udfører arbejde i det samme land – for blandt andet at modvirke social dumping.

Det er sådan set ikke en ny konflikt eller en ny problemstilling. Den har været på dagsordenen i EU lige så længe som det indre marked. Men problemstillingen er tydeliggjort i forbindelse med de nye medlemslande i EU, som har en anden tradition og en anden regulering af arbejdsmarkedet. Og selvfølgelig også et andet niveau for løn- og arbejdsvilkår.

Foreløbig har regeringens jurister i samarbejde med arbejdsmarkedets parter udarbejdet en redegørelse om dommene, som i sidste uge blev sendt til Folketingets Europaudvalg og Arbejdsmarkedsudvalget.

Redegørelsen indeholder en gennemgang af faktum i de to sager og dommenes konklusioner. Redegørelsen gengiver de relevante præmisser i dommene med hensyn til, hvordan EF-Domstolen fortolker f.eks. traktatens bestemmelser om fri bevægelighed og udstationeringsdirektivets bestemmelser. Redegørelsen gengiver også, hvad Domstolen lægger vægt på i sin fortolkning.

Endelig indeholder redegørelsen en foreløbig og forsigtig vurdering af dommenes betydning for dansk arbejdsret. I redegørelsen er gengivet de væsentligste udtalelser fra Domstolen, som med rimelig sikkerhed giver anledning til, at vi i Danmark bør overveje, om der er behov for eventuelle løsninger eller tilpasninger i den danske retstilstand og den danske praksis vedrørende de krav, som vi stiller til udenlandske virksomheder.

Med udgangspunkt i redegørelsen vil jeg fremhæve følgende væsentlige elementer fra dommene:

- At brug af kollektive kampskridt er omfattet af EU-retten.
- At brug af kollektive kampskridt er en grundlæggende rettighed, der skal afbalanceres over for den frie etableringsret og frie bevægelighed.
- At brug af kollektive kampskridt kan udgøre en restriktion i den frie etableringsret og den frie bevægelighed, men at sådanne restriktioner kan retfærdiggøres, hvis en konflikt varetager et legitimt formål og udgør et tvingende alment hensyn og ikke går videre, end hvad der er nødvendigt for at opnå målet. Det vil sige, at konflikten skal være proportional.
- At en konflikt, der har til formål at beskytte arbejdstagere i værtsmedlemsstaten mod social dumping, kan udgøre et tvingende alment hensyn.

I Viking Line-sagen udtaler Domstolen, at en konflikt, som går ud på at forhindre etablering i et andet land, kan være berettiget, hvis arbejdspladserne og arbejdsvilkårene for fagforeningens medlemmer virkelig bringes i fare eller er alvorligt truede.

Ifølge redegørelsen vil dommen i Viking Line ikke umiddelbart få betydning for den danske retstilstand. Den målestok, som EF-Domstolen anvender for at vurdere, om en konflikt er rimelig, svarer nemlig til den danske retstilstand på området.

Derimod kan Laval-dommen ifølge redegørelsen få betydning for den danske retstilstand. I redegørelsen henvises der her til Domstolens udtalelser om, at løn- og arbejdsvilkår skal være gennemskuelige for udenlandske virksomheder, som ønsker at levere tjenesteydelser til et andet land.

7. Europaudvalgsmøde 7/2-08

Redegørelsen henviser også til Domstolens udtalelser om, hvilke minimumskrav der kan kræves opfyldt af en udenlandsk virksomhed, hvis den i værtslandet bliver mødt med krav, som går videre end de krav, der fremgår af udstationeringsdirektivet og værtslandets implementeringslov.

Når vi skal vurdere konsekvenserne af dommene, er det samtidig vigtigt at fastholde de ting, som Domstolen vel at mærke ikke sætter spørgsmålstegn ved. Det gælder f.eks:

- At konfliktretten er en grundlæggende ret.
- At fagforeninger kan konflikte over for virksomheder etableret i værtslandet.
- At det er den enkelte medlemsstat, som selv fastsætter det beskyttelsesniveau, som skal gælde ved udstationering, f.eks. i relation til mindsteløn, arbejdstid, ferie mv.
- At der ikke er et krav om at fastsætte mindsteløn ved lov.
- At udstationeringsdirektivet er korrekt gennemført i Sverige.

De forsigtige udmeldinger om Laval-dommens betydning fra juridiske eksperter og arbejdsmarkedets parter bekræfter mig i, at det er svært præcis at drage konklusionerne af dommen, og at den er svær at omsætte i dansk kontekst.

Det bekræfter mig også i, at der er et stort behov for, at vi nøje analyserer dommen og tager den nødvendige tid til at vurdere behovet for eventuelle løsninger eller tilpasninger. Ingen er tjent med forhastede hovsaløsninger på så vigtigt et område.

Gennemførelsen af eventuelle tilpasninger kan alene ske i et solidt samarbejde mellem regeringen, det politiske system og arbejdsmarkedets parter, idet alle aktører har et ansvar for og en interesse i at gennemføre arbejdet i fællesskab og finde frem til et kompromis, som kan tilgodese de forskellige hensyn.

Jeg vil derfor sætte gang i et udredningsarbejde, hvor arbejdsmarkedets parter, relevante ministerier og uvildige eksperter nærmere skal analysere konsekvenserne af Laval-dommen.

Der er behov for, at vi får afdækket:

- hvad Laval-dommen præcis går ud på,
- hvilke forskelle der er mellem det danske og det svenske system,
- hvordan retsstillingen er i de øvrige lande, som også hviler på et aftalesystem,
- hvilken betydning dommene har i en dansk kontekst og for den danske retstilstand.

Arbejdsgruppen skal komme med forslag til, hvilke tilpasninger der eventuelt er nødvendige for, at vi kan leve op til vores EU-retlige forpligtelser og samtidig opretholde den danske aftalemodel og de danske konfliktregler, som vi kender dem.

Jeg forventer, at udredningsarbejdet vil kunne være afsluttet hurtigst muligt inden sommeren 2008.

Jeg er derfor fuld af fortrøstning til, at vi med det kommende udredningsarbejde kan bane vejen for, at vi finder en løsning, som tilgodeser hensynet til:

- at undgå social dumping og unfair konkurrence,
- at opretholde den danske aftalemodel og de danske konfliktregler,
- samtidig med at vi overholder EU-retten.

Line Barfod pegede på, at regeringen tidligere havde betegnet konfliktretten som et centralt led i den danske arbejdsmarkedsmodel, som igen er et grundlæggende element i den danske samfundsmodel. Derfor var hun stærkt bekymret for, at EF-Domstolen siger, at den har ret til at blande sig i konfliktretten. Siden folkeafstemningen i 1972 var befolkningen ellers blevet lovet, at det ikke ville ske.

Som hun forstod notatet fra regeringen, fortolker EF-Domstolen udstationeringsdirektivet sådan, at det faktisk er et maksimumsdirektiv og ikke et minimumsdirektiv. Altså at man godt kan konflikte for at få bedre vilkår, men kun vedrørende de ting, der står i direktivet, f.eks. mindstelønnen, men ikke andre ting, f.eks. tillæg eller sikkerhed på arbejdspladsen.

Hun spurgte, om man ved det forestående udredningsarbejde kun ville se på reglerne i Danmark, ikke på reglerne i EU.

Per Clausen beskæftigede sig med den situation, hvor det måtte vise sig ved den nærmere gennemgang, som man nu vil gå i gang med, at det ikke er muligt at opretholde den danske model og den danske mulighed for konflikt, og spurgte, om regeringen er indstillet på om nødvendigt at lave aftaler med andre lande, således at den danske model sikres, eller er realiteten, at regeringen anerkender, at EF-Domstolen afgør, om konflikten er lovlig, og så tilpasser vi vort system til det?

Morten Messerschmidt pegede på, at det er noget nyt, at EF-Domstolen føler sig kompetent til at gå ind i de spørgsmål og underkende fundamentet for hele vort løndannelsessystem på arbejdsmarkedet. Han var bange for, at det ville skabe præcedens på en lang række områder, og pegede i den forbindelse på, at det faktisk er indskrevet i konkurrencelovens § 4, at løn- og arbejdsvilkår ikke er omfattet.

Morten Messerschmidt pegede på, at man altid har foretaget en proportionalitetsvurdering i Danmark. Det nye er, at EF-Domstolen ikke accepterer den definition af proportionalitet, som vi har lagt til grund.

For det tredje rejste Morten Messerschmidt spørgsmålet om, hvad vi gør ved den ekstremt politiske domstol i Luxembourg, som tilsidesætter politiske beslutninger.

Thomas Adelskov delte den bekymring, beskæftigelsesministeren gav udtryk for, og pegede på det, der var sagt fra delegationen fra Byggefagenes Samvirke om, at det er nødvendigt at kunne lave konflikt over for udenlandske virksomheder. Men han var også bekymret over regeringens engagement i sagen, idet han pegede på, at flere ordførere fra regeringspartierne havde

flirtet med ideen om, at man måske skulle gribe ind i konfliktretten. Derfor spurgte han, om regeringen ville være indstillet på at følge de indstillinger, der måtte komme fra arbejdsmarkedets parter.

Eigil Andersen fornemmede, at beskæftigelsesministeren ville værne den danske aftalemodel og havde en vis optimisme. Han spurgte, hvad beskæftigelsesministeren bygger sin optimisme på, idet han pegede på, at EF-Domstolen måske ikke ville acceptere en dansk løsning på problemet.

Svend Auken pegede på, at så snart dommen forelå, havde man drøftet sagen med statsministeren. Udvalget havde troet, at regeringen allerede dengang var gået i gang med den udredning, som man nu først ville til at igangsætte. Derfor kom det bag på ham, at der ingenting var sket endnu – to måneder efter. Det giver udvalget store problemer i relation til ratifikationsloven, hvor spørgsmålet om Domstolen spiller en central rolle. Derfor er det meget vigtigt, at dette spørgsmål bliver afklaret før sommerperioden.

Svend Auken pegede på, at man i Sverige er nået frem til en konklusion.

Beskæftigelsesministeren pointerede, at afgørelsen drejer sig om svensk ret, og retstilstanden i Sverige er ikke identisk med den danske. Derfor har vi behov for at analysere forskelle og ligheder, sådan at vi kan vurdere, hvilke elementer i dommen der eventuelt kan få konsekvenser for den danske retstilstand. Den problemstilling vil blive belyst i det kommende udredningsarbejde, som vil blive indledt i den nærmeste fremtid. Det er vigtigt, at arbejdsmarkedets parter, uvildige eksperter og regeringens jurister tager sig den fornødne tid til grundigt at drøfte, hvordan man kan sikre den danske model, som indebærer en konfliktret, sådan at man kan finde bæredygtige løsninger.

Beskæftigelsesministeren understregede, at det af udstationeringsdirektivet fremgår, at det er de nationale stater, der definerer begrebet mindsteløn. I Danmark er det arbejdsmarkedets parter, der aftaler mindstelønnen inden for de forskellige brancher. Parterne skal nu undersøge, hvordan man kan opnå det nødvendige niveau af gennemsigtighed for at leve op til Domstolens krav i så henseende.

I svaret til Line Barfod sagde beskæftigelsesministeren, at han desværre måtte konstatere, at EF-Domstolen ikke var enig i den danske regerings fortolkning – nemlig at det falder uden for Fællesskabets kompetence at gribe ind i landenes nationale regler om konfliktret – men det kom man også ud for i relation til de hjemlige domstole. Det er dog vigtigt at understrege, at EF-Domstolen har fastslået, at retten til at iværksætte kollektive kampskridt er en grundlæggende rettighed, og har henvist til artikel 28 om forhandlingsretten i det sociale charter fra år 2000. I den konkrete svenske sag finder Domstolen imidlertid, at kravene er for uigennemskuelige for de udenlandske arbejdsgivere, og at konflikten derfor ikke er proportional.

I svaret til Morten Messerschmidt bekræftede beskæftigelsesministeren, at der også gælder et proportionalitetsprincip i den danske retstilstand.

Beskæftigelsesministeren fremhævede i svaret til Thomas Adelskov, at regeringen vil arbejde for at opretholde konfliktretten på det danske arbejdsmar-

ked. Opgaven består i at finde en løsning, som overholder EU-rettens regler.

Med hensyn til tidsfristen sagde beskæftigelsesministeren til Svend Auken, at udredningsarbejdet vil blive afsluttet senest til sommer, men man vil ikke trække tiden ud, hvis der kan foreligge et resultat hurtigere.

Beskæftigelsesministeren sagde, at man i Sverige ikke var helt så langt fremme, som Svend Auken antydede, idet der endnu ikke er draget nogen konklusioner. Afgørelsen i den konkrete sag ligger hos den svenske arbejdsret, og den forventes at træffe sin afgørelse inden udgangen af 2008. Så vidt beskæftigelsesministeren var orienteret, ville man i Sverige nedsætte en kommission, som skal analysere dommen og konsekvenserne i forhold til svensk ret.

Anne Grete Holmsgaard ville gerne have præciseret, om arbejdsgruppen også skal se på løsninger på EU-plan. Hun var enig med Svend Auken i, at arbejdsgruppen må afslutte sit arbejde hurtigere.

Per Clausen delte Svend Aukens opfattelse af, at det er vanskeligt at forestille sig en gennemførelse af ratifikationsloven, inden denne sag er klarlagt.

Det er rigtigt, som beskæftigelsesministeren peger på, at der også er et krav om proportionalitet i den danske arbejdsret, men det afgørende er, hvem der bestemmer. Er det noget, der afgøres mellem parterne på det danske arbejdsmarked, eller afgøres det af EF-Domstolen? Det handler om at sikre konfliktretten på samme niveau som i dag.

Line Barfod henviste til, at delegationen fra Byggefagenes Samvirke havde nævnt, at en polsk domstol havde tilsidesat en afgørelse fra den danske arbejdsret. Hun gentog, at man også skal kunne konflikte, når uenigheden drejer sig om pension og arbejdsforhold. Beskæftigelsesministeren har ret i, at det også sker, at de danske domstole er uenige i regeringens fortolkning, men i disse tilfælde kan politikerne lave reglerne om, hvis de ønsker det. Derfor gentog hun sit spørgsmål om, hvorvidt regeringen også vil se på, om vi skal lave reglerne i EU om, så man sikrer, at konfliktretten er noget, der afgøres i Danmark. Hun gentog også sit spørgsmål om, hvorvidt udstationeringsdirektivet er et maksimumsdirektiv.

Morten Messerschmidt fastholdt, at det ikke er godt, at EF-Domstolen tiltager sig kompetence til at definere konfliktretten. Han pegede på, at i Vikingdommen lægger Domstolen en ekstremt snæver proportionalitetsfortolkning til grund, idet man i præmis 81 siger, at det alene er, hvis formålet er at sikre, at man ikke taber arbejdspladser. En sådan fortolkning vil medføre, at hovedparten af konflikterne vil være ulovlige.

Morten Messerschmidt argumenterede for, at sagen er så alvorlig, at Danmark må tage den op på det førstkommende topmøde, idet vi ikke kan acceptere, at EF-Domstolen tilsidesætter politiske afgørelser. Han mente, den danske arbejdsmarkedsmodel bør indskrives i artikel 30 på linje med sundhed og den offentlige orden. Det må være en forudsætning for, at vi vil ratificere den nye traktat.

Ole Vagn Christensen henviste til, at man havde behandlet sagen i Nordisk Råds udvalg i sidste uge på grundlag af en redegørelse fra den svenske minister. Han havde forstået, at vi har ret til kollektive kampskridt, men det forudsætter, at det er tilstrækkeligt præcist angivet, hvad det danske lønniveau er. Han spurgte, om vi i Danmark forskelsbehandler danske og udenlandske arbejdsgivere.

Svend Auken gjorde opmærksom på, at langt de fleste er enige med regeringen i det, der stod i regeringens indlæg i forhold til Domstolen. Han gentog, at det er helt nødvendigt at få en afklaring af Domstolens rolle, inden vi vedtager ratificeringsloven.

Beskæftigelsesministeren fornemmede heller ikke, at der var nogen konflikt internt i Danmark eller mellem arbejdsmarkedets parter om denne sag. Han pointerede igen, at sagen drejer sig om svensk arbejdsret, hvor reglerne ikke er helt de samme som i Danmark. Svenskerne har bl.a. andre regler, når det gælder konflikt over for udenlandske virksomheder. Det har vi ikke i Danmark. Han gentog, at hans udgangspunkt er, at vi skal bevare den danske arbejdsmarkedsmodel, herunder konfliktretten, så ubeskåret som overhovedet muligt og allerhelst uden nogen ændringer.

I svaret til Anne Grete Holmsgaard oplæste beskæftigelsesministeren, hvad der stod i kommissoriet for det udvalgsarbejde, der nu skulle i gang.

I relation til den polske domstol sagde beskæftigelsesministeren til Line Barfod, at det er klart utilfredsstillende, at et forlig i Danmark kan omgøres af en polsk domstol, så den sag ville han vende tilbage til.

I ministeriets notat er der ikke taget stilling til, om der er tale om et minimums- eller et maksimumsdirektiv.

I svaret til Morten Messerschmidt sagde han, at han ikke mente, Vikingdommen havde nogen konsekvenser i Danmark.

For så vidt angår de storpolitiske konsekvenser henviste beskæftigelsesministeren til, at det var noget, man måtte drøfte med udenrigsministeren.

I svaret til Ole Vagn Christensen bekræftede beskæftigelsesministeren, at der ville være tale om diskrimination, hvis udenlandske virksomheder kan få overenskomster på et lavere niveau.

Per Clausen fandt det ikke opmuntrende, at beskæftigelsesministeren talte om, at man ville sikre konfliktretten "så godt som muligt".

Anne Grete Holmsgaard og **Line Barfod** gentog deres spørgsmål, om beskæftigelsesministeren er indstillet på, at anbefalingerne fra arbejdsgruppen også kan dreje sig om EU-reglerne.

Eigil Andersen mente, dommen var tvetydig, og erklærede sig helt enig i de bestræbelser, der gøres for at løse problemet. Han ville gerne have beskæftigelsesministeren til personligt at garantere, at det endte med noget, som gør, at EF-Domstolen ikke kan underkende den danske konfliktret.

Morten Messerschmidt ironiserede over, at i første omgang havde statsministeren henvist til, at man skulle spørge beskæftigelsesministeren, og nu

henviste beskæftigelsesministeren til, at man skulle spørge udenrigsministeren om de storpolitiske konsekvenser.

Beskæftigelsesministeren gentog, at der er forskel på svensk og dansk ret, og ville vente og se, hvilke anbefalinger arbejdsgruppen kom med, før han tog stilling. Når vi ser, hvad arbejdsmarkedets parter kommer med, må vi tage stilling til, hvad vores reaktion skal være – såvel på dansk plan som på EU-plan.

Thomas Adelskov bad om, det kommissorium, man har givet arbejdsgruppen, bliver sendt til såvel Europaudvalget som Arbejdsmarkedsudvalget.

NOT **Beskæftigelsesministeren** lovede dette.

Svend Auken beklagede, at man først satte udvalgsarbejdet i gang efter to måneders forløb, og bad om, at i hvert fald den del af anbefalingerne, der drejer sig om, hvad vi kan gøre i forhold til EU, kommer frem så hurtigt, at man kan nå at behandle dem, inden Folketinget holder sommerferie.

FO Punkt 4. Rådsmøde (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 18. februar 2008 – dagsordenspunkt 9: Forhandlingerne om de økonomiske partnerskabsaftaler (EPA) mellem EU og AVS-landene.

– *Orientering fra Kommissionen og evt. drøftelse*

Rådsmøde 2850+2851 – bilag 1 (samlenotat side 1)

KOM (2007) 0717 – svar på spørgsmål 1-10 (om EPA-aftaler)

KOM (2007) 0717 – svar på spørgsmål 11 (om EPA-aftaler)

KOM (2007) 0717 – svar på spørgsmål 12-20 (om EPA-aftaler)

KOM (2007) 0717 – bilag 1 (fortroligt) (erklæring om økonomiske partnerskabsaftaler)

Alm. del (072) – bilag 74 (henvendelse af 10/1-08 fra ATTAC, Ibis og Afrika vedr. EPA-forhandlingerne)

EU-note (072) – E 12 (notat om økonomiske partnerskabsaftaler)

Udvalgsmødereferat:

Alm. del (072) – bilag 82, side 244 (seneste behandling i EUU 19/12-07)

Alm. del (072) – bilag 51, side 157 (behandlet i EUU 7/12-07)

Udviklingsministeren: Jeg er glad for, at jeg må komme i dag i stedet for i morgen, da jeg er bortrejst i morgen.

Jeg vil gerne starte med at henvise til det fremsendte bidrag til samlenotat.

Danmark har sammen med ligesindede bedt om at få sat punktet om EPA-forhandlingerne på rådsmødet den 18.-19. februar. Vi har dog endnu ikke modtaget endelig bekræftelse på, at sagen vil være på dagsordenen. I afventning af denne bekræftelse har udvalget derfor modtaget samlenotat på dette punkt senere end resten af punkterne for rådsmødet.

Regeringen ønsker at forelægge sagen til forhandlingsoplæg. Jeg finder, at det er det rigtige tidspunkt at forny forhandlingsmandatet nu, hvor der foreligger udkast til foreløbige handelsaftaler, og hvor de videre forhandlinger om EPA-aftalerne er i den indledende fase.

På rådsmødet forventes Kommissionen at redegøre for status for forhandlingerne med AVS-landene samt orientere om planerne for de videre forhandlinger om EPA-aftaler.

Som det er udvalget bekendt, var det ikke muligt at forhandle fuldstændige EPA-aftaler med alle AVS-lande på plads inden den fastsatte frist ved årets udgang. Derfor har forhandlingerne op til årsskiftet fortrinsvis koncentreret sig om at forhandle foreløbige vareaftaler for at sikre, at der ikke skete afbrydelser i samhandlen mellem EU og AVS-landene.

Som det fremgår af samlenotatet, var der den 1. januar 2008 indgået foreløbige vareaftaler med i alt 35 AVS-lande. Heraf har 13 af landene i Vestindien indgået egentlige EPA-aftaler, der udover varehandel også omfatter investeringer og handel med tjenesteydelser m.v.

Af de resterende 43 AVS-lande er 32 lande mindst udviklede. Disse lande har indtil videre valgt ikke at indgå en foreløbig vareaftale. I stedet har de valgt fortsat at blive begunstiget af EU's såkaldte "Alt undtagen våben" toldpræferencer, hvor der som bekendt ikke er krav om gensidig toldafvikling. Her gælder der told- og kvotefri markedsadgang for alle varer med undtagelse af våben, dog med overgangsordninger for ris og sukker.

Af de resterende lande er der 10 AVS-lande, som ikke er mindst udviklede, og som ikke har indgået aftaler. Disse lande vil indtil videre skulle basere sig på EU's almindelige generelle toldpræferencer GSP, som er mindre favorable, end handelsregimet var under Cotonouaftalen. Gruppen af de 10 lande består af 7 østater i Stillehavet, som har begrænset samhandel med EU, samt Nigeria, Congo-Brazzaville og Gabon. Sydafrika fortsætter med den særlige handels- og udviklingsaftale, som landet allerede har med EU, men vil fortsat have mulighed for at forhandle sig til deltagelse i en EPA-aftale.

Kommissionen har givet udtryk for, at den stadig ser mulighed for fortsatte forhandlinger med Gabon og Congo-Brazzaville samt landene i Stillehavet. I givet fald er det især Nigeria, som toldmæssigt stilles ringere. En stor del af Nigerias eksport er dog olie, og her er der fortsat toldfrihed under de generelle præferencer – GSP.

FO Lad mig understrege, at regeringen støtter de indgåede foreløbige aftaler med de 35 lande. Det er regeringens hensigt at godkende aftalerne, når de efter en gennemgang af jurist-lingvisterne og oversættelse til alle EU's sprog er klar til Rådets godkendelse om nogle måneder. Det er min vurdering, at hvis man tager omfanget af udfordringen og de svære forhandlingsbetingelser i betragtning, så har Danmark og andre ligesindede lande fået sat klare aftryk på aftalerne.

Gennem hele forhandlingsforløbet har regeringen arbejdet for målsætningerne i folketingsvedtagelse V41. Kort tid efter vedtagelsen blev V41 oversat og fordelt til alle vores EU-kolleger og til AVS-landene. V41 er siden da blevet afspejlet i råds-konklusionerne om EPA-aftalerne fra maj 2007 og igen i november 2007. På det uformelle udviklingsministermøde i Bonn i marts 2007 – hvor AVS-landene deltog – var mit indlæg baseret på de retningslinjer for regeringens arbejde, som Folketinget har udstukket med V41. I oktober 2007 blev V41 endvidere afspejlet i en fælles opfordring til Kommissionen fra Danmark og 5 andre EU-lande om forbedring af oprindelsesreglerne.

De indgåede foreløbige aftaler afspejler folketingsvedtagelse V41 i videst muligt omfang. De AVS-lande, der har indgået aftaler, har told- og kvotefri markedsadgang til EU for alle deres varer – med undtagelse af våben – dog med overgangsordninger for ris og sukker. Adgangen reguleres af markedsforordningen, som også indeholder mere lempelige oprindelsesregler. De nye oprindelsesregler tillader under visse betingelser såkaldt "kumulation", hvor forudgående forarbejdning eller anden værdiskabelse i ét eller flere AVS-lande kan medregnes, når produktets oprindelse skal bestemmes, hvilket skaber gode incitamentter til integration af de pågældende AVS-lande i den regionale handel.

Her indskydes, at jeg mandag aften modtog ni spørgsmål fra udvalget om EPA-forhandlingerne. Jeg vil i min forelæggelse besvare samtlige spørgsmål – med undtagelse af spørgsmål 13. Besvarelsen af dette spørgsmål, der omhandler rapporter og henvendelser fra NGO'er, kræver et nøjere studie, og jeg vil derfor sende en skriftlig besvarelse til udvalget snarest muligt.

I udvalgets spørgsmål 19 og 20 spørges til, hvad der ville være sket, hvis Danmark på rådsmødet den 20. december havde stemt imod markedsforordningen, eller hvis Rådet ikke havde vedtaget forordningen. Som sagt støtter regeringen markedsforordningen, som faktisk blev vedtaget med konsensus blandt medlemslandene. Skulle det være kommet til en afstemning, ville der have været et kvalificeret flertal for forordningen. Havde Danmark ønsket at stemme nej, ville vi således være blevet nedstemt. Såfremt Rådet ikke havde vedtaget markedsforordningen, ville det have været et signal til AVS-landene om, at vi ikke overholdt vores del af aftalen. Markedsforordningen giver som bekendt told- og kvotefri adgang til EU for alle AVS-landenes varer med enkelte undtagelser.

Det må siges at være et hypotetisk spørgsmål, om AVS-landene ville have bevaret deres eksisterende toldpræferencer, idet markedsforordningen allerede er vedtaget. Beslutningen blev i høj grad truffet for at undgå, at såvel EU som AVS-landene kom i en situation, som stred mod WTO-aftalens mest fundamentale bestemmelser om ikke-diskrimination mellem udviklingslandene. Havde man undladt at tage en lignende beslutning, ville en række AVS-lande og eksportører/importører være blevet sat i en meget usikker og uklar situation, som i sig selv kunne have medført større økonomiske bølgeeffekter i form af afbrudte kontrakter og leverancer. Hertil kommer med stor sandsynlighed nye tvistbilæggelsessager i WTO samt risikoen for en generel underminering af hele EPA-konceptet, som AVS-landene jo generelt støtter og i sin tid accepterede som en del af Cotonou-aftalen.

De indgåede foreløbige handelsaftaler opfylder WTO-reglerne ved at skabe gensidighed i toldafviklingen mellem EU og AVS-landene. Danmark har sammen med andre ligesindede kæmpet for, at toldreduktionerne fra AVS-landenes side skulle ske i et socialt og statsfinansielt ansvarligt tempo, og regeringen finder, at dette er tilfældet for de indgåede aftaler. Hermed svarer jeg også på spørgsmål nr. 17 fra udvalget. For det første har de mindst udviklede AVS-lande – dvs. landene med den allersvageste økonomi – haft mulighed for slet ikke at skulle afvikle told, idet de kunne overgå til "Alt undtagen våben" toldpræferencerne. For de lande, der har indgået aftaler, vil toldafviklingen i de fleste tilfælde skulle finde sted i etaper med lange overgangsordninger på op til 15-25 år for visse varer. Hertil kommer, at for varer, der for AVS-landene er særligt følsomme, er der fuldstændig undtagelse for toldafvikling. Den endelige toldafvikling – når overgangsperioden ophører – varierer, men er i nogle aftaler ned til 80 pct. I flere af aftalerne indgår desuden tilsagn fra EU om at yde handelsrelateret bistand til AVS-landene.

Hvad angår beskyttelse af AVS-landene mod dumping, hvilket udvalget har spurgt til i spørgsmål 16 og 18, så indeholder aftalerne beskyttelsesklausuler, som AVS-landene selv har forhandlet med Kommissionen. For en række AVS-

lande er landbrugsprodukter følsomme og derfor normalt omfattet af sådanne beskyttelsesklausuler. Såfremt der ikke desto mindre måtte vise sig betydelige problemer med dumping af EU-landbrugsvarer i AVS-landene, så vil regeringen være klar til at drøfte dette med Kommissionen og de andre EU-lande. Til brug for hensigtsmæssige løsninger af sådanne og andre problemer har Danmark sammen med ligesindede lande arbejdet for, at de endelige EPA-aftaler får indbygget bestemmelser om monitorering af aftalernes gennemførelse i praksis. Kommissionen støtter en sådan monitorering, og vi presser på for at starte dette arbejde snarest muligt. Som svar på den resterende del af spørgsmål 18 tilføjes, at jeg i korthedens interesse ikke nærmere omtalte dumpingproblematikken under samrådet i Udenrigsudvalget den 17. januar i år.

Pres fra Danmark og andre ligesindede om ikke at forhaste forhandlinger om serviceydelser har været medvirkende til, at Kommissionen i efteråret valgte en to-trinstilgang, hvor man i første omgang valgte at forhandle foreløbige aftaler om handel med varer. De involverede AVS-lande får derved en forlænget periode til nærmere at vurdere deres udviklingsinteresser i at indgå i EPA-aftaler, der også omfatter tjenesteydelser m.v. Således er det kun aftalerne med landene i Vestindien, der – som de selv ønskede – indeholder regler om serviceydelser m.m. De vestindiske lande fandt det i deres interesse at inkludere de ekstra aftaleemner, hvilket så langt er så godt. Om lande i de øvrige regioner måtte vurdere, at lignende aftaler tjener deres udviklingsinteresser og ønsker, må bero på en prøve under de kommende EPA-forhandlinger derom. Et positivt forhandlingsresultat vil skulle afspejle de forskellige landes forskellige behov. Under alle omstændigheder vil man fra dansk side fortsat arbejde for, at disse lande ikke bliver unødigt presset til at indgå sådanne aftaler mod deres frie vilje. Dette udgør svaret på udvalgets spørgsmål 15.

Det bringer mig frem til de videre forhandlinger og regeringens holdning til disse. Det har gennem hele forløbet været klart, at der skulle indgås aftaler om et nyt handelsarrangement for yderligere at integrere AVS-landene i verdenshandelen. De foreløbige vareaftaler skal ikke ses som endelige. For det første dækker de ikke regionalt og opfylder dermed ikke målet om regional økonomisk integration. For det andet udestår spørgsmålet om, i hvilket omfang der skal indgås yderligere aftaler om andet og mere end varehandel.

Jeg har med brev til Kommissionen og mine kolleger i medlemslandene lige før årsskiftet understreget den grundlæggende udviklingsmålsætning for EPA-aftalerne samt mindet om, at disse aftaler efter denne opfattelse skal være i nøje overensstemmelse med AVS-landenes udviklingsinteresser og ønsker. I denne uge sendte udenrigsministeren desuden brev til Kommissionen og formandskabet med opfordring til en tættere dialog med AVS-landene ved at invitere repræsentanter fra de vestafrikanske lande til en frokostdrøftelse på et næstkommende rådsmøde.

Som svar på spørgsmål 12 og 14 fra udvalget om mulighederne for, at vi tilstræber gennemførelse af alternative løsninger, må jeg sige, at Danmark i givet fald ville miste enhver reel indflydelse på det videre forløb. Gennem forslag om alter-

native løsninger til omfattende EPA-aftaler ville vi i realiteten arbejde for en genåbning af de allerede frivilligt indgåede aftaler. På nær en enkelt undtagelse har alle de ikke mindst udviklede AVS-lande, som endnu ikke er indgået i en EPA, udtrykt beredvillighed til at fortsætte forhandlingerne. Den nævnte undtagelse er Nigeria, der som alternativ til videre forhandlinger har søgt om opnåelse af særligt gunstige præferencer under GSP+ ordningen. Dette er blevet afvist af Kommissionen, al den stund Nigeria ikke lever op til de til ordningen knyttede krav om en samlet tiltrædelse og implementering af en række konventioner om arbejdstagerrettigheder, miljø og god regeringsførelse.

I det omfang forhandlinger med de udestående lande ender med et positivt resultat inden for en relativ kort tid, vil man fra dansk side arbejde for, at de pågældende lande i Stillehavet og/eller Afrika om muligt kompenseres for toldudgifter til EU, som de måtte have betalt i perioden fra den 1. januar i år indtil indgåelse af foreløbige EPA-varehandelsaftaler.

Derudover skal det bemærkes, at selv om de indgåede varehandelsaftaler ganske vist lægger op til videre forhandlinger om mere omfattende EPA-aftaler – som den for Vestindien – bliver de øvrige AVS-lande ikke hermed bundet til at indgå bestemte aftaler af denne art. Der vil kunne gå ganske lang tid, inden især de afrikanske lande finder, at det er i deres interesse at indgå i sådanne aftaler, hvor de nærmere vilkår givetvis i høj grad vil skulle tilpasses de involverede udviklingslandes behov og ønsker. Hertil kommer, at regeringen vil arbejde for, at aftalerne kommer til at indeholde reviewklausuler, hvormed aftalerne vil kunne tilpasses, såfremt de viser sig ikke at tjene de erklærede udviklingsformål.

Det forventes som sagt på rådsmødet, at Kommissionen vil redegøre nærmere for sine planer for de videre forhandlinger. Herunder ventes Kommissionen at ville lægge vægt på at skabe regionale aftaler, der kan sikre regional økonomisk integration for AVS-landene. Kommissionen agter således at forhandle region for region samt arrangere forhandlingsrunder på ministerniveau, hvor også kommissionsformand Barosso vil deltage.

Lad mig gentage, at jeg som ansvarlig minister har været og fortsat er meget glad for Folketingsvedtagelsen V41 fra januar 2007. Den har udgjort og vil fortsat udgøre en grundsten for den danske holdning til EPA-forhandlingerne.

Regeringen vil således bidrage til de videre forhandlinger i lyset af folketingsvedtagelse V41 og medvirke til udviklingsvenlige resultater i overensstemmelse hermed. Regeringen vil særligt arbejde for at styrke den regionale økonomiske integration samt arbejde for, at EU kun stiller krav om skærpede regler for tjenesteydelser, intellektuelle ejendomsrettigheder, konkurrence, investeringer og offentlige indkøb i det omfang, det tjener AVS-landenes udviklingsinteresser og egne ønsker.

Jeg kan endelig oplyse udvalget om, at der forventes en EPA-drøftelse på næste rådsmøde for udenrigsministre den 10.-11. marts og igen på rådsmødet for udviklingsministre den 26.-27. maj.

Formanden henviste til, at man i udvalget havde drøftet, om det havde været

rigtigt af udviklingsministeren, sidste gang sagen var til behandling, at henvise til et så gammelt mandat. Derfor betegnede han det som meget tilfredsstillende, at udviklingsministeren nu havde forelagt et nyt forhandlingsoplæg.

Han kunne høre, at udviklingsministeren havde haft svært ved at læse det talepapir, hun havde fået af sine embedsmænd, og gav hende derfor det råd, at hun i fremtiden lod embedsmændene læse det højt for sig selv, idet de må være opmærksomme på, at der er tale om en mundtlig fremstilling.

Per Clausen spurgte, om han skulle forstå udviklingsministerens oplæg sådan, at hun mente, det også for de resterende aftaler måtte gælde, at man ville kræve markedsåbning fra ulandenenes side.

I anledning af det, udviklingsministeren havde sagt om, at det ikke var muligt at lave en GPS+ aftale for Nigeria, henviste Per Clausen til, at så vidt han vidste, havde man givet Colombia en sådan ordning.

Når man skal genforhandle de midlertidige aftaler, har man så mulighed for også at genforhandle toldsatserne?

Steen Gade var glad for, at udviklingsministeren i sin forelæggelse havde lagt så megen vægt på folketingsvedtagelse V41 og sagt, at den fortsat er det, vi kæmper for at gennemføre. Han vidste, at Danmark havde gjort en stor indsats inden for den ramme, hvilket dog ikke kunne skjule, at det resultat, der var kommet ud af forhandlingerne, ikke var tilfredsstillende. Når det kun var Danmark, Irland, Nederlandene og UK, som havde været med på den erklæring, der blev afgivet i december, afspejlede det, at der ikke er så mange andre lande, vi kan alliere os med. Han opfordrede dog udviklingsministeren til at forsøge at lave alliancer med de lande inden for EU, som er interesseret i at styrke ulandene.

Steen Gade tilføjede, at ikke blot DIIS-undersøgelsen, men også regeringens egen undersøgelse viste, at aftalerne ikke var til fordel for udviklingslandene, og mente, der var behov for en opfølgingsundersøgelse, som viste, hvordan situationen var nu, hvor aftalerne er indgået.

Steen Gade forstod, at regeringen ville arbejde for, at de lande, som led skade på grund af de manglende aftaler, skulle have kompensation.

Han forstod ikke helt det, udviklingsministeren sagde om klausuler, og spurgte, om de ville have et udviklingsperspektiv eller være styret af særinteresser hos de store EU-lande.

Steen Gade betegnede det som en vigtig sag, som med rette optager mange i ulandsmiljøet, og bad derfor om, at udviklingsministeren kommer tilbage til udvalget på et relevant tidspunkt, sådan at man kan få endnu en drøftelse af sagen.

Udviklingsministeren sagde i anledning af formandens bemærkning, at når hendes oplæg havde været så langt, skyldtes det, at hun også havde besvaret en række af de spørgsmål, udvalget havde stillet i mandags. Hertil replicerede **formanden**, at det ikke var længden, han havde haft i tankerne, men den manglende mundrethed.

Udviklingsministeren svarede Per Clausen, at hun havde forstået det sådan, at man havde lavet en særlig aftale med Colombia, som også vedrører narkotikabekæmpelse. Man kan ikke lave en sådan aftale med Nigeria, og Kommissionen holder fast i, at Nigeria ikke lever op til kravene for at indgå en GPS+ aftale.

Det midlertidige i aftalerne bestod alene i, at de kun drejede sig om varer. Når man skal genforhandle dem, er det for, at de kan blive rigtige EPA-aftaler, som også drejer sig om andre ting.

Udviklingsministeren sagde i svaret til Steen Gade, at man i Udenrigsnævnet havde været inde på, at DIIS-rapporten hvilede på forældet talmateriale, og erklærede sig parat til at lave en opdatering på et givet tidspunkt. I den forbindelse nævnte hun, at man i Holland og Tyskland havde igangsat et analysearbejde, som ville være færdig inden så forfærdelig lang tid, så det skulle man måske afvente, før man lavede opfølgningen. Udviklingsministeren tilføjede, at hun var enig med Steen Gade i, at det ikke var godt, at der i offentligheden tegnede sig et billede af, at udviklingslandene ikke havde fordel af aftalerne, da det billede var misvisende.

I forbindelse med beskyttelsesklausulerne havde EU fået mulighed for at monitorere implementeringen af aftalerne.

Til sidst gav udviklingsministeren tilsagn om fortsat at holde Europaudvalget og Udenrigsudvalget orienteret om den fortsatte udvikling i forhandlingerne.

Per Clausen syntes, det var interessant, at man kun kunne få en GPS+ aftale, hvis man havde et narkotikaproblem. Han kunne forstå, at andre AVS-lande ikke kunne få en sådan aftale, fordi Kommissionen ikke ønskede det.

Han ville gerne vide, om udviklingsministerens svar skulle forstås sådan, at når de midlertidige aftaler skulle genforhandles, kunne toldsatserne ikke genforhandles.

Udviklingsministeren svarede på Per Clausens sidste spørgsmål, at der ikke var lagt op hertil.

Per Clausen sagde, at så kunne Enhedslisten ikke støtte udviklingsministerens forhandlingsoplæg.

Formanden sagde, at udvalget fortsat overvejede at afgive en beretning om "gamle" mandater, men nu var forholdet jo bragt i orden i den foreliggende sag.

Formanden konkluderede, at der ikke var konstateret et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet alene Enhedslisten var gået imod det.